

Studerer rune- og bokstavskrift

Rune- og bokstavinnskrifter inngår som en viktig del i Karen Langsholt Holmqvists doktorgradsavhandling. Sist lørdag tok hun turen innom Sakshaug gamle kirke.

I kirka, som er fra 1184, finnes det både rune- og bokstavskrift, som er godt dokumentert.

Inskripsjoner på veggene

Flere steder er det inskripsjoner i veggene. Også i andre kirker fra samme tidsepoke som er blitt grundig undersøkt er det blitt funnet graffiti med runer og bokstavskrift. Blant dem er Nidarosdomen. Og det interessante er at det stadig blir funnet nye. Doktorstipendiaten ved NIKU og Universitetet i Oslo innrømmer at hun med turen til Sakshaug gamle kirke hadde håp om å finne noe «nytt». Med seg hadde hun arkeologen Dag-Øyvind Engtrø Solem fra NIKU.

●● Vi fant også en innskrift som ikke tidligere er publisert.

Fant ukjent innskrift

– Jo visst. Vi fant også en innskrift som ikke tidligere er publisert. Innskriften står øst i korportalen på en flate vendt mot vest, 55 cm over gulvet. Innskriften gir navnet Maria. Slike Maria-innskriber er veldig vanlige i norske kirker, og er sannsynligvis ment for å vise hengivenhet til jomfru Maria. Kanskje har risteren samtidig bedt en bønn til Maria? antyder Karen Langsholt Holmqvist.

RTI-foto

Hun forteller at samtidig som hun så på runeinnskriber, gjorde Dag-Øyvind Engtrø Solem noen forsøk med RTI-foto i kirka. Dette er en relativt ny digital metode som kan brukes til å dokumentere innskriber digitalt.

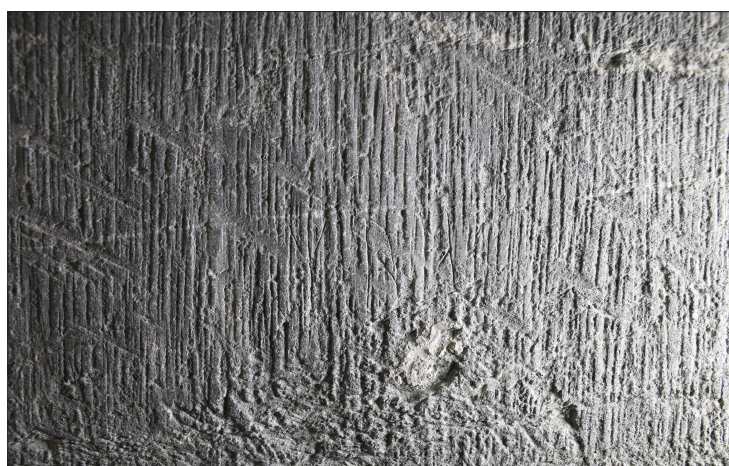
– Metoden går ut på at man tar mange bilder med lys fra forskjellige vinkler. Siden setter man alle bildene sammen i et dataprogram, og resultatet blir en digital modell der man kan hente ut mye informasjon, både om overflaten innskriften er risset på og om innskriften selv. Kameraet har påmontert lysdom. Dette er en dom med mange små lyspærer inni, og så lyser én og én lyspære opp innskriften mens man tar bilder, forklarer hun.

For folk flest

Hun forteller at av graffitiinnskriberne med runer som er funnet i Norge, så stammer de

PÅ JAKT: Karen Langsholt Holmqvist på jakt etter rune- og bokstavskrift i Sakshaug gamle kirke.

IKKE PUBLISERT: Denne inskripsjonen, som ikke er publisert tidligere, fant Karen Langsholt Holmqvist i Sakshaug gamle kirke forrige uke.

ROMFARER: Denne runeinskripsjonen er det en pilegrim på Romatur som har risset inn i Sakshaug gamle kirke.

fleste fra perioden fra midten av 1100-tallet til 1300-tallet. Til overraskelse for noen, så var ikke runeskrift noe som var beholdt en økonomisk og/eller sosial elite.

– Runeskrift var noe som vanlige folk drev på med. Vi antar at antallet runeskriveføre folk har vært relativt høyt. Ru-

nene forsvant sakte, men sikkert ut av bruk. I mange år var de i bruk side om side med latinske bokstaver, som overtok. Runene forsvant på 1400-tallet, men kunnskapen har ikke gått tapt, sier hun.

Religiøse temaer

Karen Langsholt Holmqvist sier

at det i kirker særlig var religiøse temaer som ble risset inn.

– Her i Sakshaug gamle kirke har vi et godt eksempel på nettopp det. En romfarer har risset inn runetegn der han ber om velsignelse. Og når jeg snakker om romfarer, så tenker jeg ikke på en som reiser ut i verdensrommet, men på en som dro på

pilegrimstur til Roma. En reise fra Inderøy til «den evige stad» var den gangen både farefull og tidkrevende. Den tok år. Da kunne det være greit å ha kirkas velsignelse under turen, sier hun.

STIG LEINAN

stig.leinan@inderoyningen.no